

הלכות יום טוב תקורתקו

פג

יג אם יש לאדם פת נקיה הרבה מספיק לו לכל היום אסור לו לאפות עוד פת כיו"ט^א (אלא אם כן רוצה לאכול פת (המה^ב) שגילושה היום) אלא אם כן יש לו בני בית שרגיל להאכלם פת הדראה^ג אבל אם יש לו פת הדראה הרבה מותר לו לאפות פת נקיה לצורך יו"ט^ד:

יד אסור לעשות שאור לעיסה כיו"ט^ה אלא ע"י שינוי^ו מפני שהיה אפשר לעשותו מערב יו"ט^ז שכל כך יפה הפת שנעשה שאור שלו מאתמול כמו הפת שנעשה שאור בו כיום^ח:

מז מותר להפריש המתנות^ט שהם הורוע והלחיים והקבה^י ומותר להלוכם לכהן^{יא} אפילו נשחמה הבהמה בערב יו"ט והיה אפשר להפרישן קודם יו"ט לפי שאין שום איסור כלל בהפרישה זו אפילו בשבת שהרי אינו מתקן כלום שאף אם לא הפרישן הבהמה מותרת באכילה ועוד שמפורשות ועומדות הן שהרי ניכרין הן קודם הפרישה כלאחר הפרישה וכשמפרישן אינו עושה כלום^{יב}:

תקן דיני אפייה ביום טוב ובו כ"א סעיפים:

א מותר לאפות בפורני^א דהיינו תנור גדול ופיו מן הצד כעין תנורים שלנו^ב ואף על פי שהוא מורה טרחה מרובה^ג יותר משהיה אופה בתנור קטן שפיו למעלה^ד מכל מקום כיון שהוא צריך לכך כגון שיש לו אוכלי הרבה^ה וצריך להרבה פת אין חוששין לטרחא מרובה.

במה דברים אמורים בפורני ישנה דהיינו שאפו בה כבר פעם אחת קודם יום טוב אבל אם היא חדשה שעדיין לא אפו בה כלל אסור לאפות בה פעם הראשונה כיו"ט שמה תפחת^ו מחמת גדלה^ז ויפסד הלחם וימנע משמחת יו"ט^ח.

במה דברים אמורים בפורני גדולה אבל בקטנה מותר^ט לפיכך יש להקל (א) בתנורים

קונטרס אחרון

(א) בתנורים שלנו כל^א כן^ב כתוב בדרכי משה^ג ומג"א^ד. ואף שאח"כ מסתפק המג"א בזה וכתב

<p>קב רש"א ומהרי"א אורב שם. ב"י סוף הסמ"ק מ"ז סק"ה מ"א סק"ז.</p> <p>סימן תקו</p> <p>א גמרא (ברייטא) ל"ה א. מור ושול"ע ס"א.</p> <p>ב רש"י שם ד"ה פורני. שול"ע שם. לענין תנורים שלנו ראה גם לקטן ס"ב וס"ג. לעיל ס"ה רנד ס"ט. ס"י שם ס"ז.</p> <p>ג רש"י שם. מור ולמש ש"א.</p> <p>ד ב"ה ריש הסמ"ק.</p> <p>ה דר"י שם.</p> <p>ו ברייתא שם. מור ושול"ע שם.</p> <p>ז תוס' שם ד"ה ואין אופין. ב"י ריש ס"ה.</p> <p>ח רמב"ם פ"ג ה"י. מור ושול"ע שם.</p> <p>ט תוס' שם. ב"י שם. דרכי משה ס"ק א. ובדלקטן סמ"ז ושי"נ.</p>	<p>צב תוס' שבת קק"ב ד"ה הציל. דא"ש שם פפ"ז ס"ג. שו"ע ס"ז. וראה גם לעיל ס"י שלד ס"ז.</p> <p>צג בדלעיל ס"ה. וש"נ.</p> <p>צד ר"א"ש שם. שול"ע שם. והוא פת קובר שנטל הדרה (רש"י שם ד"ה לא יציל).</p> <p>צה תוס' שם. הדרת סמ"ק ס"י קצר (ע' קסה). שול"ע שם. וראה מ"א סק"ז. קול"א סק"ג ד"ה הנה.</p> <p>צו מרדכי רמ"ה רנד. שול"ע ס"ה.</p> <p>צז ב"י סוף רס"ה. שול"ע שם.</p> <p>צח מרדכי שם. שול"ע שם. ובדלעיל ס"י תצה ס"ה. ששנאפשר לעשותה מערב יו"ט מותר רק ע"י שינוי.</p> <p>צט מודדכי שם.</p> <p>ק רשב"א יב. ב ד"ה רבא. מהרי"א אורב ד"ה וכן מתנות. שול"ע ס"ט.</p> <p>קא רש"י יב. ב ד"ה מתנות.</p> <p>קב משנה שם.</p>
---	---

ציונים לקונטרס אחרון

- א לכללות קו"א זה — ראה נימוקי יו"ט.
- ב ס"ק א.

הלכות יום טוב תקו

פר

שלנו שאינו גדולים מאד ועוד שתנורים שלנו אין דרכן ליפחת לעולם אפילו כשהן חדישים^א;

ב מותר להחם המון באנטיבייט^ב דהיינו יורה גדולה^ג ואין חוששים למראית העין שזא יאמרו בודאי לצורך חול הוא מחמם הרבה כל כך^ד;

ג אף על פי שעצים שנשערו מן האילן ביום טוב אסור להסיקן^ה ביום טוב כמו שנתבאר בס' תק"א^ו מכל מקום אם נפלו לתוך התנור^ז או שהניחם שם (ב) נכרי שלא מדעת

קונטרס אחרון

ומיהו יש לומר ד' כו', אין ספיקו מוציא מידי ודאי של רמ"א ז"ל^א, ועוד, דהמג"א עצמו העתיק דברי רש"י בס"ק י"ד שאין סברא להלק בין תנורים שלנו לשלהם מדלא הלקו הרי"ף ורמב"ם^ב, ואע"פ שרש"י^ג ורא"ש^ד וטור חלקו ביניהם לא הש להדבריהם (ובמג"א שם נפל טעות סופר^ה ודעת הרא"ש וטור מפורש כמ"ש), וכל שכן בנידון דידן שאף רש"י^ו ורא"ש^ז וטור ושוע"י^ח לא הלקו ביניהם, ואדרבה איפכא משמע מלשון השו"ע שכתב פורני דהיינו תנורים שלנו אסור לאפות בהדש שזא תיפחת כו', אבל משום שמחסמן ליכא, ובלאו הכי דברי המג"א תמוהין שכתב דרוקא בתנורים שלהם שהיו כקדירה של חרס כו'^ט, דזה אינו אלא בתנוריהם אבל בפורני מנין לנו^י (וגם תנורים היה להם טפלה מטיט סביב^{יא}). ובשו"ע פירש בהדיא דהיינו תנורים שלנו, וכיון דפורני אמרו בגמרא^{יב} שזא תיפחת, משמע דאין בהם משום גמר מלאכה, ואין לומר דמיידי שהסיקן פעם אחת כהול^{יג}, דא"כ שוב אין לחוש שזא תיפחת, כיון שכבר היו בה עציס ואש ולא נפתחה, ואם בשביל שהוסף בה פת ניהוש שזא תיפחת, א"כ אפילו בינשה אם אופה בה פת הרבה לצורך נישואין וכיצוד בזה שלא אפה בה מעולם הרבה כל כך ניהוש ג"כ שזא תיפחת, ואין כן משמעות הגמרא והפוסקים, אלא ודאי דעיקר החשש הוא מחמת מדורת האש^{יד}, כענין שאמרו^{יז} ברעפס חדישים שצריך לברקן עיין שם בפירוש רש"י^{יח}, וכן הבאר היטב^{יט} לא העתיק דברי המג"א הללו: **(כ)** נכרי כו', הנה ד' בשיטה מקובצת^כ כתב דוקא שנפלו בתוך התנור דהוא מילתא דלא שכיחא לכן הקילו לבטל איסור בידים אבל בעלמא לא, ולפי זה אם הניחם נכרי לתוך התנור אין מוטבלין, אבל אן לא קיי"ל הכי, שהרי מכאן^{כא} למדו הפוסקים לכל איסורי דרבנן שמבטלין

- י דרכי משה שם. מ"א ריש הסי'. וראה לעיל סי' תמו ס"ט (שיעור תנור קטן).
- יא מ"א שם.
- יב גמרא [ברייחא] ד', א. מור ושוע"י מ"א.
- יג שכתב טא, א. רש"י שם ד"ה בי דודי. נגד משנה פ"ג ה"א. לבש מ"א.
- יד חג"ד תשנה שם. ר"ן (ש, ב) ד"ה תנו רבנן. לבוש שם. וראה לעיל סי' תקג ס"ד.
- טו מור ושוע"י ס"ב.
- טז סעף י.
- יז רב מנהג בגמרא ד', ב. מור ושוע"י שם.

ציונים לקונטרס אחרון

- ד שבתנורים שלנו הטיט מתייבש בהיסק ראשון, ואסור מטעם שמחסמן (כדלעיל סי' תקב ס"ט).
- ה ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל לב.
- ו פ"ב סי' טו. וכדלקמן סי"ט.
- ז (ט, ב).
- ח פ"א ה"ג.
- ט יז, א ד"ה בזמן.
- י פ"ב סי' ט.
- יא שגם הרא"ש והטור לא חלקו.
- יב ד', א ד"ה פורני (חן תנורים שלנו הגדולים).
- יג פ"ב סי' טז.
- יד סעף א.
- טז ולכן לא אסרו בהם מטעם שמחסמן.
- יז שכן כתנורים שלנו, שזא גם תנוריהם נעשו מטיט.
- יז ראה ביצה לב, ב ורש"י שם ד"ה שרקין (טחין כו' בט"ט).
- יח ד', א.
- יט שזא אין לאסור מטעם שמחסמן.
- כ שעיי"ז תיפחת, וא"כ ודאי מיידי שלא הסיקן אף פעם, ומכל מקום אין חוששין שמחסמן.
- כא ד', ה"א.
- כב ד"ה שצריך (דילמא פקיע).
- כג סק"א.
- כד לכללות סי' זה — ראה נימוקי יו"ט.
- כה ד, ב ד"ה אבל בשם יש מפרשים, וראה שרי חמר כללים מערכת א ס"ק מה.
- כו מרין עצים שנשערו מן הרקל לתוך התנור שבגמרא ד', ב.

הלכות יום טוב תקו

פה

הישראל אם יש כתנור עצים אחרים של היתר"י אף על פי שעצי האיסור הם הרבה מהם מותר להוסיף ולהניח עוד עצים של היתר בתוך התנור כדי לטבול עצי האיסור ברוב"ט עצי היתר ואח"כ מסוקן רק שיהיה מליגע בעצי האיסור קודם שיכבול ברוב"ט.

ואף על פי שאסור לטבול איסור בידים וגם הוא דבר שיש לו מתירין^{כג} שהרי לאחר יום טוב הן מתירים בלא ביטול^{כד} וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באף אינו בטול^{כה} מכל מקום כיון שאיסורו אינו אלא מדברי סופרים^{כז} (א) וגם^{כח} אינו נהנה מהם עד אחר שנשרפו^{כט}

קונטרס אחרון

לכתחלה כמ"ש ביו"ד סי' צ"ט עיין שם בשו"ע^ל, ואף שהרא"ש^מ וטור^נ הולקין על זה? וכן קיי"ל^{כו}, מכל מקום הרי הטור עצמו פסק בס' תרע"ז דאיסורא דמיקלי קלי מבטלין אע"פ שהוא מילתא דשכיחא ע"ש, שהרי להתערב שמן נר הנוכה בשמן חולין מילתא דשכיחא היא^{כז}.

ואין להושיע אם הניחה נכרי לצורך ישראל^{כז}, דכיון שלא עשה רק לטבול בעלמא אין לאסור כמו שכתב רמ"א בס' שו"ת סי' בהג"ה עיין שם בט"ז ס"ק א' וס"ק י"ז^{כז}. ועוד דהא יש מתירין לכתחלה לומר לנכרי לטבול כמ"ש רמ"א בס' רע"ז^{כח} ע"ש, א"כ פשיטא דביעורב יש לסמוך עליהם כיון שרמ"א וט"ו סומכין עליהם לכתחלה. ובפרט בנידון דידן דמעשיו של נכרי להודו לא הועילו כלום דאכתי מוקצה ניהו, אלא אם כן הישראל יבטלם ברוב, וגם אז כיון שהם בטלים הרי הם השובבים כאין ואפס ואינו נהנה כלל ממעשיו של נכרי, אפשר דכולי עלמא מודים בזה:

(ג) וגם אינו נהנה כל' כן כתב הטור סי' תרע"ז^ל, וכן כתב הט"ז כאן^מ וביו"ד סי' צ"ט^ט. אבל מלשון המגיד משנה" ורי"ז^{כו} משמע דמפרשים דמקלי קלי כו' פירוש שהאיסור בשעה שהוא נשרף (וכן דעת הרוקח^{כח} שהביא סי' תקי"ד^{כט} ע"ש) הרי הוא כמבוער לגמרי מן

כג גמרא ג, ב וראה גם לעיל סי' תמה ס"ח.
כד גמרא ד, ב (לענין אין מבטלין איסור לכתחלה). מור וישיש פ"א סי' ז (אף לענין דבר שיש לו מתירין שלא התירו אלא באיסור דרבנן, וברקע"ן סי' י). ס"ק ב.
כה רמ"א פ"א סי' ב (שאף לענין אין מבטלין איסור לכתחלה לא התירו אלא בשנשרף כו'). מור סי' תרע"ב בשם נדר"ם בירומבבור. ש"ע שם ס"ד בשם יש מי שאומרי (שמלעוד מנע רב' אמור). מור ויט"א י"ד סי' צט ס"ז ש"ך שם ס"ק ז וס"ק יט. לבוש ס"ב. וראה גם קו"א ס"ק ב"ג.
כו גמרא שם (הבא מקלי קלי איסורא). טור י"ח תרע"ב בשם נדר"ם בירומבבור (שאין נהנה מן עד אחר ביעורין משא"כ בנר). לבוש שם. ס"ז ס"ק ב, וביו"ד סי' צט ס"ק ב.

יח ד"ן (ב, מו"ק) בשם איבא מ"ד. ח"א ס"ק א. שו"ע י"ד סי' צט ס"ו.
יט אפילו אינו חר הדב"ר (ש"ך י"ד סי' קט ס"ק ו), ובלעיל סי' תמב ס"ד וש"נ.
כ גמרא שם (והא קא מוזקת באיסורא). מור ושו"ע שם. וראה קו"א ס"ק ג, שאחרי הדישול ברוב יכול ליגע, אף לפני שנשרף.
כא גמרא שם. פ"א ס"ק ב (אנ"ג דאין מבטלין איסור לכתחלה). מ"א ס"ק ג (אנ"ג שרבר שיש לו מתירין אינו בטול).
כב ואם יש להם היתר רק ע"י ביטול, ראה לעיל סי' תמ"ו ס"ח (במסוגר).

צינונים לקונטרס אחרון

לה ס"ג. ולעיל שם ס"ט, וסי' שו ט"ז (שיש מתירים אפילו אינו צורך גמור, מטעם שגם הישראל בעצמו יכול להביא ע"י לטבול מהצר).
לו לכלולות קריא זה — ראה ניומיקי י"ט.
לז שהנהגה היא אחר ביעורין (ולכן חל היתר גם קודם ביעורין).
לח ס"ק ב.
לט ס"ק ב.
מ פ"ב הי"א: דמשום שהם נשרפין מותרים בבטול ברוב.
מא פסקי ריא"ז פ"א ח"א אות ט (הובא בשלטי גבורים ב, א סוף אות ג) ועצם הללו נשרפין הן ואין עומדים בעין בטלים הם ברוב.
מב סי' שא, וברקע"ן קו"א ס"ק י.
מג ד"ה בהג"ה מ.

כו סעף ו.
כח פ"א סי' ב.
כט ביו"ד שם בשם הרא"ש.
ל וסבורים שאין מבטלין אלא באיסורו דרבנן דמיקלא קלי איסורא.
לא רמ"א שם סי'. ש"ך שם סק"ז וסק"ט. וראה גם לקמן קו"א ס"ק ג.
לב ולא אסר בזה אלא מטעם שנהנה ממנו בשעה שהנר דולק, ואינו נקרא מיקלי קלי.
לג והרי אסור להנות ממעשה הנכרי, כדלקמן סי' תקטו ס"א ואיל"ן.
לד ולעיל שם ס"ז (שיש מתירים לומר לנכרי להביא דרך כרמלית כדברים שיש בהם צורך גמור לשתה, מטעם שכות דשכות במקום מצוה).

פו הלכות יום טוב תקו

שאו אופה את הפת¹⁰ ואו אין האיסור בעין¹¹ לכך הקילו חכמים לבטל¹² אע"פ שהוא דבר שיש לו מתירין.

ומכל מקום מותר ליהנות מהן אפילו בשעת ביעורן כגון לבשל קדרה כנגדן אע"פ שעדיין האיסור הוא בעין¹³ מכל מקום כיון שבישול התבשיל אינו עיקר הנאתו אלא אכילתו היא עיקר הנאתו¹⁴ ובשעת אכילתו אינו נהנה אלא מהום האש¹⁵ של איסור שבתבשיל וחום זה שבתבשיל הוא מופרד ומובדל כבר מן גוף האש של איסור הרי אינו נהנה כלל מגוף האיסור שהוא בעין:

ך וכן (ו) מותר להתחמם כנגדן¹⁶ ולהשתמש לאורן¹⁷ אף על פי שהוא נהנה מגוף האיסור שהוא בעין לפי שעצים שנתלשו ביום טוב דינם כעצי מוקצה שמתור להנות

קונטרס אחרון

העולם וכאילו אינו כלל¹⁸, על דרך¹⁹ שאמרו²⁰ כל העומד לישרף כשורף כו', כל שכן בשעה שהוא נשרף. וכן משמע פשטא דתלמודא²¹.

והנה לדידן דקיי"ל ביו"ד סי' צ"ט עיין שם ברמ"א²² ושו"ך²³ דאסור לבטל איסור דברי סופרים אלא א"כ מקלי קלי כו', אי אפשר לפרש²⁴ אלא כפירוש הא', דלפירוש הב' איזו היתור יש לבטל איסור בידיים בשעה שהוא בעין ואינו דולק כלל²⁵, אבל לפירוש הא' אחי פסיר וכמ"ש בפנים לענין היתור המקרי²⁶, וכן משמע בטור ושו"ע²⁷ שכתבו דלא יגע קודם שיבטלם ברוב, משמע דלאחר שיבטלם ברוב מותר לטלטל אע"פ שאינן דולקים עדיין. ודווקא לומר דאף לפירוש הב' שרי לפי שהן עומדים לישרף, דלא אמרינן הכי אלא באיסורי הנאה²⁸:

(ד) מותר להתרמם כו'. כן²⁹ כתב המג"א³⁰ וכן משמעות כל הפוסקים³¹. והנה לכאורה דברי המג"א סותרים זה את זה, דכאן פסק דמוקצה מותר בהנאה ובסי' תק"א סי' י"ב³² כתב דמוקצה אסור ליהנות ממנו. אבל כד דייקת במה שכתב המג"א סוף סי' תק"ט³³ להלק בין לכתחלה

- א** מ"א סי' ג. רש"י פ"ג דסוכה מ, א ד"ה ופיקנן (שלבן נקרא נתאין אחי ביעורין).
- ב** מ"א שם (להתרדמו בעיניו זה אף להתחמם כנגדן; אלא שאח"כ מסיק להיתר להתחמם מרמסע דלקמן מ"ד).
- ג** אף שכתבנו בב"ק קא, ב שיה נקרא איסור בעין (אף לענין שביעיות) – לפירוש הר"ח בתוס' שם ד"ה והאיכא.
- ד** שיה נקרא שם איסור בעין – אף לפירוש שם ד"ה והא איכא.

ציונים לקונטרס אחרון

- א** שם כן לא חל ההיתור אלא בשעה שנשרף. מזה ולא ממש, כדלקמן בסוף הקרי"א.
- ב** מן מתנות קב, ב, וכדלעיל סי' שסג סי"ח, לקמן סי' תקפ"א סי"ז, סי' תרמ"ט סי"א, וש"נ.
- ג** מו, ד, ב: הני מילי היכא דאיתיה לאיסורא בעיניה היכא מלא קלי איסורא (משמע כפירוש הב', שההיתור הוא כשהאיסור נשרף ואינו בעין).
- ד** מ"ט סי' פ, ו, וראה גם לעיל קרי"א סי' ב, מט סקיי"ו וסקיי"ט.
- ה** נ טעם מקלי קלי שכתבנו הוא (לא רק לענין דבר שיש לו מתירין, אלא) אף לענין ביטול איסור הכתחלה (דלא כשורע שם שמתיר לבטל כל איסור דרבנן בידיים).
- ו** נה דרו של מקלי קלי, שבגמרא שם (שההיתור הוא כשנשרף ואינו בעין).
- ז** אלא ודאי מותר לדעתם לבטל כל איסור דרבנן (אפילו אינו מקלי קלי).
- ח** שם שטעם זה מותר לבטל קדרה כנגדן אע"פ שעדיין האיסור הוא בעין.
- ט** סעיף ב.
- י** דכתובתי מכתת שיעוריה, ולכן פסול לעיורב ולשופר ולאיתורו.
- יא** לכללות קרי"א זה – ראה נימוקי יו"ט.
- יב** טו סי' ג (שמתור מטעם דמוקצה אינו אסור בהנאה).
- יג** כדלקמן בסמוך, ולקמן סי' תט"ז קרי"א סי' ג.
- יד** נט ולעיל שם סי"א (שטעם זה אסור לשורף מוקצה במקומן, אף שאין מטלטלין).
- טו** ולקמן שם סט"ז, ונתבאר בקרי"א שם סי' ג.

הלכות יום טוב תקו

פו

מהם הנאה הבאה מאליה⁷⁷ שאינו עושה מעשה בנוף המוקצה בהנאתו ממנה כמו⁷⁸

קונטרס אחרון

ודיעבר, שלכתחלה אסור להשתמש במוקצה אבל אם השתמש בו מותר לכתחלה ליהנות ממנו, אי"כ הכל ניהא, דמה שכתב כאן ואיסור הסקה משום טלטול הוא לאו דוקא⁷⁹, אלא משום דאסור להשתמש במוקצה כשעושה מעשה בנוף המוקצה, אבל כשאינו עושה מעשה בנוף המוקצה שרי כמו שכתבו הרמב"ם⁸⁰ ור"ן בסוף פרק י"ז⁸¹, וכן כתב המג"א סי' ש"ח ס"ק מ"א⁸². ולכך מותר להתחמם ולהשתמש לאורן אע"ג דאיתיה לאיסורא בעיניה כמו שכתבו התוס' בפרק הגזול⁸³ ע"ש. ואף שכתבו⁸⁴ דלרבנן אינו נחשב איסור בעיני לענין איסורי הנאה, מכל מקום אנן לא קיייל כרבנן כמו"ש ביו"ד סי' קמ"ב⁸⁵ אפילו לענין בישל ואפה ואבוקה כנגדו⁸⁶, דלענין שביעית נקרא הנאתו אחר ביעורו כדמשמע בגמרא⁸⁷ דוקא עצי דמשחן⁸⁸ כו', אבל עצי הסקה אפילו אבוקה כנגדו אינו נקרא איסור בעיני, וכן כתב הריטב"א בפ"ג דסוכה⁸⁹ וכמו"ש בפנים⁹⁰, ולענין איסורי הנאה נקרא איסור בעיני, כל שכן להתחמם כנגדו, דאפילו לענין שביעית נקרא איסור בעיני לפירוש ר"ה שכתבו התוס' שם⁹¹, וכל שכן להשתמש לאורן דאף לפירוש רש"י שם⁹² נקרא איסור בעיני⁹³. והרוקח⁹⁴ שהביא הבי"ט סי' תקי"ד⁹⁵ שהתיר להוסיף על שמן המוקצה לבטלו ברובו⁹⁶, היינו משום דסבירא ליה כפירוש הבי"ט שכתבתי לעיל⁹⁷, אבל אנן קיייל כפירוש הא' וכמו שכתב הטור בסי' תרע"ז דלהשתמש לאורן נקרא איסור בעיני⁹⁸, ומכל מקום כאן מותר מטעם שכתב המג"א דמוקצה מותר בהנאה.

ואף דיש להקשות על זה דמה ענין מוקצה לכאן, דהכא גזרינן שמא יעלה ויתלוש⁹⁹, לפיכך יש לאסור אף בהנאה כדי שלא יתלוש בשביל הנאתו, כמו שכתב הטור בסי' הרניח¹⁰⁰ לענין בא מחזין לתחום, משאי"כ בשאר מוקצה לא אסרו כלל בהנאה. ומהתוס' דע"א¹⁰¹ אין ראייה כלל, דאולי לשיטתיהו¹⁰² שכתבו בפרק קמא דהולין¹⁰³ דאף בדלועין לא שייך שמא יתלוש לפי שאין אדם

לה ח"א סוף סק"ג. ונתבאר בפר"א ס"ק ד (שאף בגזירה שמא יתלוש לא אסרו הנאה רבא מאליה).

ציונים לקונטרס אחרון

- סא דהא מותר לטלטל (כשאינו משתמש בו) לצורך אוכל נפש, כדלקמן שם.
- סב שבת קכ"א, א' (שלכן מותר לירד על כבש שעשאו נכרי בשבת מטעמים מוקצים), וראה גם לקמן בקו"א שם.
- סג ס"ג (מו, ב) ד"ה עשה.
- סד ולעיל שם ס"ג (שמותר לישב על המוקצה כשאינו מטלטלו).
- סה ב"ק ק"א, ב' ד"ה ותאיבא, לענין שביעית (עצים העשירים להסקת תנור שהנאתן אחר ביעורן, מותר אף להתחמם כנגדן כשהנאתן בשעת ביעורן). וכ"ה כאן לענין מוקצה (כמבואר בפנים).
- סו התוס' שם, דלרבנן בפסחים כו', רע"ב אפילו אבוקה כנגדו, ואפילו להתחמם כנגדן או להאיר בתן אינו נחשב בעיני, ולפי זה היה אפשר להתיר מטעם דהו"מ כאן מוקצה.
- סז סעיף ד' וראה גם לעיל סי' תמה ס"ט"ז (לענין חמץ).
- סח וכל שכן שלענין להתחמם כנגדו קיייל שנקרא בעיני, כדלקמן (ולכן לא הותר להתחמם כנגדו אלא מטעם האמור בפנים).
- סט ס"ב ב"ק שם (אף שהשי"ט שם ד"ה יצאו, פירש שלאחר ביעורן היינו כשעשים חללים. מ"מ משמע מהגמרא כפירוש הריטב"א דלקמן, דהיינו אף כשאבוקה כנגדו).
- ע עצים שעושים להאיר (כפירוש רש"י שם ד"ה והא יאיבא) או להתחמם בו כמורה (כפירוש ר"ח
- בתוס' שם) הנאתן וביעורן שיה (משאי"כ כשמבשל ואבוקה כנגדו נקרא הנאתן אחר ביעורן).
- ע"א מ, א' ד"ה ודוקינן.
- ע"ב סעיף ג'.
- ע"ג ב"ק ש"פ. וכ"ה בריטב"א סוכה שם.
- ע"ד ד"ה והא.
- ע"ה ולא הותר להתחמם כנגדו אלא מטעם האמור בפנים.
- ע"ו סי' שא.
- ע"ז ד"ה בהג"מ.
- ע"ח אף שהנאתו כשהוא בעיני, ואף דלא מיירי בהנאה דממלא.
- ע"ט קו"א סק"ג (שמותר לבטל ברובנן אף כשאינו מקלי קלי).
- פ ואסור להוסיף על השמן ולבטלו.
- פ"א כדלעיל סי' תקא ס"י, וש"י.
- פ"ב הובא לקמן סי' תקפ"ו ס"י (ויחבאר לקמן בהמשך הקרי"א). וראה גם לעיל סי' רמ"ג ס"ב (שפטעם זה אסור ליהנות ממלאכה שעשה הנכרי בשביל ישראל), וש"י.
- פ"ג ע"ז סו, ב' ד"ה אמר (הובא במ"א סי' שכה ס"ק ט), שמתיר בהנאה אף בעצים שנתלוש היים.
- פ"ד שלא אסרו בעצים שנשרו אלא מטעם גזירה, ולכן (אף אם נאמר שפירות הנשרים נאסרו בהנאה, מ"מ עצים שנשרו) לא נאסרו בהנאה.
- פ"ה י"ד, א' ד"ה מתבנין: ל"כא למיחש נמי שמא יתלוש אלא בפירות האילן שהם קלים להשרי ועוד דאדם מתאוה להם ושוכה.

הלכות יום טוב תקו

פה

בס"ה תק"מ¹⁷ ע"ש ואינו אסור אלא להסיון שעושה מעשה בגוף המוקצה ועצים הללו

קונטרס אחרון

מתאזה להם כל כך, כל שכן בעצים דבעי נמי מרא וחצינא. עיין בחוס' בפרק קמא דביצה¹⁹ ופרק ג' דעירובין¹⁹. אבל אנו קיייל כרויף¹⁹ ורא"ש¹⁹ דעצים נמי הוה בכלל זוהר שמא יתלוש (וכל קושיות התוס'³ לא קשה מידי על פי מה שכתב הר"ן³³ בשם הרמב"ן³³ ספ"ד דשבת, וכן כתב רש"ב"א שם³³ דבעכו"ם שחלש פ"ו האדמה לא שייך שמא יעלה ויתלוש³³, וכן כתב בשיטה מקובצת ריש פרק קמא דביצה¹⁷³). וכן כתבו הטור ורש"ל¹³ ומג"א¹³ עיין שם בס"ה תק"א¹³.

מכל מקום¹⁹ מסתייגת כל הפוסקים משמע דאין שום חילוק בין איסור מחמת גזירת שמא יתלוש לאיסור מוקצה מחמת מחובר דרו"ק ותשכת. וכן משמע בהדיא ברמב"ם בפ"ב¹⁷ שפירש איסור עצים שנשרו משום נולד ולא הזכיר משום שמא יתלוש כמו שכתב רבו הר"ף¹⁷, מכלל דאין נפקא מינה לדינא בשום ענין. וכן משמע בהדיא ברמב"ן בספר המלחמות ריש פ"ג דביצה¹⁷ וז"ל והכי נמי אמרינן בעכו"ם שילקט עשבים לעצמו שמתירים משום מלאכת שבת (פירוש שהרי שנינו¹⁷ מאכל אחריו (ישראל) ואסורים בטלטול משום מוקצה או שהם בכלל גזירת פירות הנושרים הוויא משום שמא יעלה ויתלוש¹⁷ עכ"ל, הרי לפניך דאף היכא דגזרינן שמא יתלוש אינו אסור ליהנות ממנו הנאה הללו כיון שאינו עושה מעשה בידים בגוף העשבים, ובפרט למאי דמוקי לה בגמרא שם דקאי באפה כו'¹⁷. ועיין שם בחוס'¹⁷ ודו"ק. ואף שבמה שכתב הרמב"ן דאף בעכו"ם שחלש עשבים שייך שמא יתלוש הוא עצמו סותר את דבריו בפ"י¹⁷ דשבת וכמו שכתב הר"ן שם¹⁷ בשמו וכמ"ש לעיל. מכל מקום ברין זה דמשמע מדבריו דפירות הנושרים מותרים בהנאה אינו סותר את דבריו כלל. ואדרבה דאפילו שם פירות האילן רשיך בהן שמא יתלוש אף שחלשן עכו"ם כמו שכתב שם¹⁷ בהדיא אפילו הכי מותרים בהנאה, כמו שכתב הר"ן שם¹⁷ בהדיא בשמו דעכו"ם שעשה כבש בשבת מעצים שחלשן בשבת לעצמו יורד אחריו ישראל ע"ש (וזהוהו לחלק בין פירות לעצים, דאף פירות אין נושרים אלא ע"י הרוח וגם עצים דקים דרכן להנשר ע"י הרוח כדאמרינן בגמרא¹⁷ עצים שגשגו לתוך התנור כו'). וכן משמע בהדיא בגמרא פ"ג דסוכה¹⁷ ובכל הפוסקים¹⁷ אחרוג במחובר אסור להרית בו, משמע דאם תלש מותר להרית בו אם אינו מטלטלו ולא גזרינן שמא יעלה ויתלוש¹⁷.

לו ספק מ.

ציונים לקונטרס אחרון

יתלוש אסורין לדבריו הכל אפילו הנאה. אך מכל מקום כו'.	פו ג, א ד"ה גורה.
ק הלכה יא.	פו מ, א ד"ה הא.
קא (ב, א).	פח ביצה (ב, א).
קב (יג, ב).	פט פ"א ס"י ב.
קג שבת קכב, א.	צ שם ושם הוכיחו התוס' שאין גזרינן שמא יתלוש בעצים ורלונין. דאל"ה למה החירו (שבת קכב, א) כשהנכיר הרליק הני לעצמו. או מילא מים לבהמתו, או הדליק נו לעצמו או עשה כבש לעצמו ולא גזרינן שמא יעשו הישראל.
קד וברלעיל ס"י שכה ס"ח.	צא שבת מו, א ד"ה ומיהו (שלא גזרו אלא עד דברים שגריגיל לבוא ממילא). הובא גם לעיל ס"י שה ק"א סק"ב. וכן נתבאר טעם זה לעיל ס"י שכה ס"ח.
קה שבת שם. וברלעיל ס"י שכו ס"י. ולקמן ס"י קטנו ס"ד (שגזרו על כל דבר שעוקק מהמחובר).	צב שם קכב, א.
קו וברלעיל שם.	צג ד"ה גמרא.
קז ראה אפיקי ים ח"י ס"י כג. נימוקי יו"ט תוספת ביאור יא.	צד דלא אתי ממילא.
קח (פו, א) ד"ה ומיהו. וראה תהלה לדוד ס"י שכב סק"ג (שרק תחלת הדרכים שברין נמצאים ברמב"ן שם קכב, א. ולענין עשבים מבורא ברמב"ן שם שגזרו גזירה זו). נימוקי יו"ט תוספת ביאור יב.	צה ג, א (שהחלק על תירון התוס' הנ"ל, ומתוך שמשכרו לישאל לא גזרינן; כלומר שלא גזרו אלא דבר דאתי ממילא).
קט הרמב"ן בשבת שם.	צו בישי"ש פ"א ס"ו ז.
קי מו, ב ד"ה עשה.	צז ס"ק ד.
קיב ביצה ד, ב.	צח במ"א שם סק"א. וכ"ה לעיל שם ס"י.
קיג כדלעיל ס"י שלו ספ"ז וש"ג.	צט לפי כל האמור היה מקום לומר שבגזירת שמא
קיד ראה חרושי שאול בן הלוי דף לב.	

הלכות יום טוב תקו

פמא

שנפלו לתוך התנור כיון שבשעה שרוצה להסיק אינן עומדין להנאת חימום כנגדן ולהשתמש לאורן שהנאה זו היא מגוף האיסור שהוא בעין אלא כבר הן עומדין להנאת

קונטרס אחרון

ואף שבהבא מחוץ לתחום, דמשמע במדרכי¹⁰⁷ הביאו הב"י סי' תקפ"ו¹⁰⁸, ובתשובת רשב"א¹⁰⁹ הביאה הטור סי' חנ"ג דאסור בהנאה. יש לומר דוקא להשתמש בו¹¹⁰ או שאר הנאה הבאה לו על ידי עושה מעשה מגוף המוקצה שמטלטלו וכחאי גוונא. אף שאין זה נקרא מעשה לענין הכנת מוקצה כדאיתא בגמרא פ"ד דשבת דף נ"ד ק"ט, מכל מקום לענין זה נקרא מעשה אסור לעשותו. אבל כשאינו עושה כלום דק ההנאה באה לו מאליו שרי אפילו במוקצה וזולד כמו שכתבו החוס' דע"א¹¹¹, כל שכן בבא מחוץ לתחום שקל ממוקצה כמ"ש בגמרא¹¹² ויתבאר בסי' תקט"ו קכ"ב:

כתב רמב"ם¹¹³ המג"א¹¹⁴ דע"ש שנשור ביו"ט מותר להסיקן בשבת שלאחר יו"ט ע"י נכרי ע"י ביטול ברוב עכ"ל עיין שם. וכבר נתבאר בסוף סי' רע"ו קכ"ה שאין היתר להסיק ע"י נכרי בשבת אלא כשהקור גדול, ובמדינתנו שאין הקור גדול כל כך בימי פסח וסוכות¹¹⁵ לא שייך דין זה ולכן לא העתקתיו. ובפרט שדברים הללו הם תמורה, דבלא ביטול נמי שרי, כמו שמוזר לעבור על שבת אמירה לנכרי בשביל הולה שאין בו סכנה¹¹⁶, שהכל חולים אצל הקור¹¹⁷, או בשביל שהוא מצטער לדעת הגהות מ"מ¹¹⁸ או בשביל שיש בו סכנה¹¹⁹, כך מותר ליהנות מאיסור הכנה שאין בו אלא איסור דברי סופרים¹²⁰ לצורך הולה שאין בו סכנה, אם אין לו עצים אחרים כמו שכתב המג"א בסי' שכ"ח ס"ק ט"ו¹²¹ גבי מוקצה, או בשביל שהוא מצטער לדעת הגהות מ"מ¹²², כמ"ש בסי' ש"כ סוף ל"ג¹²³ עיין שם במג"א¹²⁴. ואין לומר דשאני הכנה ממוקצה שאין בו אלא משום גדר מלאכה¹²⁵, כמ"ש בפרק י"ז דשבת¹²⁶ אטו טלטול לאו צורך הוצאה כו', ולכן מותר כמו שמוזר כל שבות מדברי סופרים¹²⁷, ומשא"כ הכנה דאיסורו הוא כמו מאכלות אסורות שאסורים להולה שאין בו סכנה אפילו אין איסורן אלא מדברי סופרים כדמוכה בר"ן¹²⁸ שהביא הב"י סוף סי' שכ"ח¹²⁹ גבי ביטולו נכרים, והוא הדין לאיסורי הנאה מדברי סופרים¹³⁰ כמ"ש ביו"ד סי' קכ"ג¹³¹

ציונים לקונטרס אחרון

- קטו עירובין רמז תקיד, בשם רבנו שמשון (משאנן), סיכה רמז השמו (שאסור כו' הנאה).
- קנז כסופה. וכו"ה לקמן שם סכ"ו.
- ק"ז משאנן. הובאה באור דזוע הל' ר"ה סי' דסה. שו"ת מהר"ם מרוטנבורג (פראג) סי' כב. שו"ת הרשב"א ח"א סי' תתמו. הגהות אשרי ר"ה פ"ד סי' ו'.
- ק"ח וכו"ה לקמן שם.
- ק"ט ראה שם נ, א; ולעיל סי' שח סנ"א (שוק ברבר שרבו ליחורו לכן משתמש בהם למני השבת). שם קכה, ב, ולעיל שם סנ"ב (שברבר שאין ליחורם צורך מעשה רב).
- קכ ע"ז ט, ב ד"ה אמר.
- קכא כה, א (שמותר לישראל אחר ואין בו איסור מוקצה).
- קכב סוף טו.
- קכג אחר שנתבאר, שלא נאסרה הנאה הבאה מאלוה, לא במוקצה ולא בגוויה שמא יעלה ויתלוש ולא כשהובא ע"י נכרי מחוץ לתחום, לא לבאר (בהמשך הרברים) שגם באיסור הכנה לא נאסרה הנאה הבאה מאלוה.
- קכד סוף סק"ד.
- קכה סוף טו.
- קכז ראה לקמן סי' תרלט ס"ח.
- קכו כדלעיל סי' שכת סי"ט.
- קכח כדלעיל סי' רעו סט"ו.
- קכט הל' שבת פ"ז סוף אות ו, בשם היר"ו י"ט.

- קל סקט"ו. ולא קי"ל כן לענין שבת, כדלעיל סי' שכת סי"ט"ב.
- קלא בעצים שנשור ביו"ט והונחו לשבת שלאחריה, כדלקמן סי' תקטו ס"ז.
- קלב כדלעיל שם סכ"ב (לענין קטן, שרינו כחולה שאין בו סכנה, ומותר להאכילו מוקצה אם אין אפשר בענין אחר). וראה תהלה לרוד סי' ונה ד"ה והנה. מחשבת חיים ע' רפג.
- קלג שמצטער מותר לינק מהבמה ביו"ט, וכדלעיל שם ס"מ.
- קלד סק"מ, דחינו דוקא כשא"א בענין אחר. וכו"ה לעיל שם.
- קלה שלבארה יש ליישב ברפת המ"א, דשאני אכילת מוקצה (שהתירו בחולה שאינו מסוכן) שאין בו כו' משא"כ באיסור הכנה מיו"ט לחלו הצריך ביטול ברוב (אבל ראה לקמן סי' תקט סט"ז שקי"ל לחלק בין טלטול מוקצה לאכילתו, שהוא כמו מאכלות אסורות). קלו קכד, רע"ב, וכדלעיל סי' שח ס"א (בטעם הב') וש"נ.
- קלז ראה לעיל סי' שכת סי"ט.
- קלח ע"ז (ט, א) ד"ה כו'.
- קלט ולעיל שם סי"ט.
- קמ כמו כאן, רמיוו בהנאה משריפת העצים.
- קמא שו"ע ס"ב (כן היה אפשר לבארה ליישב לדעת המ"א, אבל ראה רמ"א שם סי' קנח ס"ג, ולא קי"ל הכי).

הלכות יום טוב תקו

אפיה ובישול שהנאה זו היא לאחר שהאיסור אינו בעין¹⁷ לפיכך הן במילים ברוב אע"פ שעשוי בשנת הסקה עדיין האיסור בעין מכל מקום כיון שעיקר הנאתן שלכן הן עומדים ולכן הוא מסיק¹⁸ אינה באה לו אלא עד לאחר שהאיסור אינו בעין לא החמירו חכמים כל כך באיסור מוקצה שאין לו עיקר מן התורה¹⁹ וגם עיקר הנאתו אינו נהנה ממנו בשעה שהאיסור הוא בעין:

ה וכל זה כשעני האיסור אינו ניכרים תוך עצי היתר אבל אם הם ניכרים אפילו באף אינו במילין²⁰:

ז עצים שנתלשו מן האילן בשבת אסור להסיק בהן ביו"ט שלאחריו²¹ לפי שתלשהו זו

קונטרס אחרון

לענין סתם יען ע"ש, אי נמי ק"מ דמיירי שיש לו עצים אחרים ק"מ, זה אינו ק"מ, שהרי בגמרא מוכח בהדיא דאיסור הכנה אפילו דאורייתא מותר בהנאה הבאה מאליה, ואין אסור אלא לטלטלו ולהשתמש בו. עיין שם דף ג' ע"ב גבי הא דפריך בשלמא לרבה דאמר משום הכנה הוי ספיקא דאורייתא כו', ואפילו הכי קתני אין מטלטלין לסמוך כרעי המטה, משמע דאם אינו מטלטלה מותר לסמוך עליה כרעי המטה משום דהוה הנאה הבאה מאליה ק"מ, וכן משמע בס"י תקי"ג ק"מ (עיין בפרי הדש יו"ד סי' ק"ב ק"מ) ומנחת יעקב כלל ע"ד ק"מ (דו"ק) דאם היתה מאיסורי הנאה בלא טעמא דלהוותא עבידא אינה בטלה שהרי נהנה ממנה ק"מ, ומסופ' סי' תקי"א ק"מ אין ראייה, דהתם כשמודליקה עושה מוקצה בנוף הפחילה ומשתמש בה ק"מ, וכן משמע בכל הפוסקים שדין איסור הכנה שוה לאיסור מוקצה שאינו אסור בהנאה הבאה מאליה, ועצי היתר ג"כ הן מוקצים בשבת ואע"פ א"כ אומרים לכרי לטלטל ולהסיק, והוא הדין לעצים אלו ק"מ, דאי לא היטא הכי האיק מותר לומר לו לטלטל כדי לבטלן ק"מ, אלא על כרחך משום דמאי שנא עצים אלו מעצי היתר, דשניהם אסורים לטלטל ולהשתמש בהן ומותרים בהנאה בהיינו להתחמם בהן:

מ דין (ב, סע"א ורע"ב), ה"א ס"ב, ראה גם לקמן סי' תרכ"ט ס"ה.
מא רבי יוחנן בגמרא ד, ב (מנעם המבואר לשמחו שם).
מ"ב ר"ף (ב, א), ורא"ש פ"א סי' ב (לדדן, משום הבנה).
מ"ג ורש"י סי' ב' מ"ז ס"ק ג, ונ"א ס"ק ד (משום הבנה).

לז ראה ב"ק שם (בתם עצים להסקה הן עומדין). ובתוס' שם (הלכה לענין שביעית אפילו להתחמם מותר). וכו"ה ברשב"א מוכח שם.
לח שלכן אינו דומה לטר שעשוי להנות ממנו כשהוא בעין (ראה מור ורש"י סי' תרע"ז ס"ד, מ"א שם ס"ק כ).
לט ראה תוס' ד, ב ד"ה ותנן. פסחים ל, א ד"ה לשהנו.

ציונים לקונטרס אחרון

והיו כגוף האיסור, והיו ספקא דרינא, ונקטינן שבאיסור דאורייתא (אף באיסורי אכילה) הוי כגוף האיסור וברבנן לא הוי כגוף האיסור, וראה גם לקמן סי' תקי"ג ק"מ ס"ק (ד"ה והו').
קמח סק"ה (שדוקא בערלה אמרינן תמם חזותא מילתא היא, משי"א"כ בשאר איסורים לא איפשטא ותלוי בדאורייתא או בדרבנן). וראה גם לקמן שם.
קמט לפי מה שנפרש, שבאסורי הנאה חזותא מילתא (אלא דאי לא הכנה אסור בהנאה, וכיון שביצה שגולדה ביו"ט היא מדרבנן קיייל דחזותא לא מילתא היא).
קנ ס"ח (ראסור להדליק ביו"ט פתילות שכבו בשבת שלפניה משום הכנה).
קנא ראה גם לקמן סי' תקט ט"ז ובק"א סק"ג.
קנב שכבר נתבאר שאין חילוק בזה בין עצי מוקצה לבין עצים שאסורים משום הכנה.
קנג וברודאי לא מייירי המ"א בנשרי העצים מהאילן לתוך התנור.

קמב עור אפשר לכאורה ליישב מה שהגיד המ"א ביטול ברוב.
קמג שלכן לא נדחה איסור מוקצה (משי"א"כ איסור הבערה ע"י נכרי בכל אופן נדחה ע"י חולה שאין בו סכנה, וכדלקמן בסוף הק"א).
קמד כל מה שנתבאר לדעת המ"א, שיש איסור הנאה מעצם ולא חזותא אלא ע"י ביטול ברוב, זה אינו, שהרי אינו מטלטל המוקצה, כי אם הנאה דרתי מאליה ע"י הבערת הנכרי, וזה לא נאסר באיסור הכנה אפילו כברי"א, כדמוכח כו'.
קמה ראה גם לקמן סי' תקט ק"א סק"ג. מאורי אש ח"ף.
קמו שרש"י סי' ב' ביצה שגולדה ביו"ט וליכנו בה תבשיל ומבשיל מירי דלחזותא ולטעמא עבידא אינה בטלה, ונתבאר לקמן שם סי', שהוא מטעם שרבו שיש לו מחירין אינו בטל, וש"ע (אבל בלא"ה לא נאסר מטעם חזותא גרידא).
קמז סק"ה, שלמא טעמא דיש לו מחירין, איכעיא דלא איפשטא בכ"כ (קא, א) אם חזותא מילתא

הלכות יום טוב תקו

צא

מכונה אותם להסקה¹⁰¹ ואין שבת מכונה ליו"ט כמ"ש בס' תקי"ג¹⁰² ואפילו ביטול כרוב אין מעיל ההתירוק¹⁰³ לפי שאיסור הכנה משבת ליו"ט הוא מן התורה¹⁰⁴ ולא הקילו בדבר שיש לו מתירין נחמת שאינו נהנה מאיסור שהוא בעין אלא בדבר שאיסורו אינו אלא מדברי סופרים¹⁰⁵:

ז אסור לקח עין מבין העצים לחתות בו האש בתנור¹⁰⁶ אפילו הוא יבש וראוי להסיק בו כיו"ט¹⁰⁷ מפני שהוא כמתקן כלי כיו"ט¹⁰⁸ אבל אם הכינו לכך מערב יו"ט מותר¹⁰⁹:

ח אותן המסיקין בתבן דרכן לעשות מהתבן קודם הסקה חבילות חבילות קמנות ואוגרים החבילות ומסיקן בהם וכשרוצין להסיק בתבן כיו"ט צריכים לאגוד החבילות מערב יו"ט אבל כיו"ט אסור לאוגרן מפני שהוא מתקן כלי כיו"ט¹¹⁰:

ט תנורים שבימיהם היו עושים בקררה ופיהן למעלה¹¹¹ והיו מדבקין הפת בתוך התנור סביבות דפנותיו¹¹² והעצים והאש על שולי התנור ולא היו צריכים כלל לגרוק את התנור¹¹³ ואם נבל לתוכו מטיח המיט שברפנותו ויש במיח זה כדי לחדך את הפת¹¹⁴ דהיינו שמיח הזה שנפל לשולי התנור הוא גדול כל כך עד שנוגע בפת הדבוק בדפנות ומחרכו¹¹⁵ מותר לגרפו מן התנור אע"פ שהוא מוקצה ואסור במלמול¹¹⁶ שהרי אינו ראוי לכלום כיו"ט מבל מקום לצורך תיקון אוכל נפש התירו למלטל מוקצה¹¹⁷ כמו שיתבאר בס' תקי"ט¹¹⁸ ע"ש אבל אם אפשר לאפות בתנור בענין שלא יתחדך הפת אסור לגרפו מפני שהוא ממלטל שלא לצורך¹¹⁹ אוכל נפש:

י וכן אם נפל מערב יו"ט יודע בו והיה לו שהות לתקנו או לגרפו¹²⁰ ושכח¹²¹ או עבר ולא תקנו אסור לגרפו כיו"ט מפני שהוא כמתקן כלי¹²² והרי זה כמכשירי אוכל נפש שהיה אפשר לו לעשותן מערב יו"ט שאסור לעשותן כיו"ט כמו שיתבאר בס' תקי"ט¹²³:

יא אבל מותר להשכיב האש והאפר ההם שבשולי התנור כדי שלא יגעו בפת כלל אע"פ שהוא בענין שאף אם היו נוגעין בו מעט לא היה מתחרך¹²⁴ לפי שהאש והאפר ההם אינן מוקצין כלל כיו"ט¹²⁵ עיין ס' תצ"ח[ת]¹²⁶:

- מב ישיש פ"ג ס' ז (בנפילתן מן הענין הוכן לצורך מחר).
- מ"א שם.
- נג סעף א.
- מד טור בשם אהוי רבנו יחיאל שור"ט שם.
- מה רבה בנמרא ב, כ (לענין בריצים), תוס' שם ד"ה והיה (שהוא דרשה נגזרה), מור בשם אהוי רבנו יחיאל (לענין עצים שגזרו), רש"י ביב"ש פ"א ס' ז (כיון שאינם ראויין להסקה בשבת היו הכנה ליום שלאחריו), וראה גם לקמן ס' תקי"א (שאיסור הבנה הוא מן התורה), שם ס"ג (שאם ראוי לאכלה מן התורה משבת לא נאסרה כיו"ט אלא מדרבנן), ס' תקנו ס' ד"ח (שגם פירות שאין נאכלין חיינן ונתלשו בשבת אמרין כיו"ט מן התורה), מ"מ וציונים.
- מו מור, רש"י ביב"ש פ"א ס' ז; וברע"ל ס"ג (שאף דבר שיש לו מתירין בלבד, שאינו נהנה כשהאיסור בעין, לא התירו אלא ברבנן).
- מז מ"א שם, א, מור וש"ע ס"ג.
- מח ב"י ד"ה אסור, בדעת הרמב"ם, מ"א סק"ה.
- מט בח"ז ד"ה יו"ט (לה, נ: דקמקתנא מנא כו"ט אמר), ד"ה תוס' שבת קכג, א, ד"ה ליטול (גוררין שלא יבא לדי תיקון כלי), ראש פ"ד סוס"י יב (דמחי כמתקן), מור וש"ע שם, מ"א שם, וראה לעיל ס' שיר, ס"י, ס' תקא ס"ז; ס' תקב ס"ח, ס' תקב ס"ח, ס' תקב ס"ח.
- נ א מ"א שם.
- נא ט"ז ס' תיקון סק"ה, וראה מ"מ וציונים.
- נב ושי"י לב, ב ד"ה מור, וראה גם לעיל ס' רנ"ג ס"ה.
- נג שם סל"ז.
- נד רש"י יג, א ד"ה בזמן, שבת כ, א ד"ה דבני תנור, וראה גם לעיל ס' קס"ג ס"ב, ס' יג"ד ס"ב, לקמן ס"ב.
- נה ר"א ש"י פ"ד ס' ח, מור וש"ע ס' ד.
- נו גמרא לב, ב, מור וש"ע שם.
- נז ר"א ש"י שם, מור וש"ע שם.
- נח ד"ה ש"י שם.
- נח ב"י ד"ה תנור, בדעת המור (מלמול לצורך), שו"ע שם.
- נט סעף ז.
- סו כ"י שם, שו"ע שם.
- סא ישיש פ"ד ס' יג, מ"א סק"ה.
- סב מ"א ס' תקב סק"ב, וכ"ה לקמן שם ס"א.
- סג רש"י לב, ב ד"ה ואין גוררין, וראה מ"מ וציונים.
- סד סעף א.
- סה משנה לב, ב, כפרוש הב"י ד"ה תנור, בדעת הרא"ש פ"ד ס' ח והמור, שו"ע שם.
- סז ב"י שם.
- סז סכ"ה.

יב וכל זה בתנורים שלהם¹⁰⁰ אבל תנורים שלנו שאי אפשר לאפות בהם בלא גריפה¹⁰¹ מותר לגרפו מהאפר והגחלים (ה) אפילו במכבדת שמיבילה במים¹⁰² ואע"פ שהוא מכבה מכל מקום כיון שאי אפשר לאפות בלא כיבוי הרי כיבוי זה צורך אוכל נפש ומותר כמו שמתור להבטח לצורך אוכל נפש¹⁰³.

אבל אם אפשר לאפות בלא כיבוי כגון שהתנור גדול וגרף מקצת התנור ואפשר לאפות באותו מקצת אסור לגרוף שאר הגחלים שבתנור אפילו אם הוא חושש שלא יגעו הגחלים בפת ויחרך מקצתו¹⁰⁴ לפי שבגריפה זו הוא מכבה מקצת הגחלים אפילו מכבד אותם במכבדת¹⁰⁵ (ו) שלא מיבילה במים ואע"פ שכיבוי זה יש בו צורך יו"ט קצת שלא יחרך מקצת הפת מכל מקום כיון שאינו לצורך אוכל נפש שהרי אפשר לאפות בלא גריפה זו אסור לעשותו ביו"ט ואין אומרים מתוך שהותרה מלאכה זו לצורך אוכל נפש הותרה אפילו שלא לצורך אוכל נפש¹⁰⁶ כיון שאין המלאכה נעשית בגוף האוכל נפש עצמו כמו"ש בס"י תצ"ה¹⁰⁷.

יג ואפילו אם באותו מקצת שגרף נשארו בו גחלים דקים שאין מעבכין את האפייה ורוצה לכבדן לפנות את הפת אסור¹⁰⁸ אפילו לא מיכל המכבדת במים¹⁰⁹ מפני שהוא מכבד שלא לצורך אוכל נפש:

יד במה דברים אמורים כשאין צריך להפיג חום התנור אבל אם הוסק התנור ביותר¹¹⁰

קונטרס אחרון

(ה) אפילו במכבדת כו'. כן ק"ט משמע כבי"ק¹¹¹ שכתב בזה הלשון ואפשר שמה שכתב רבינו אם אפשר לאפות ולתת אסור נתכוין לטיבול המכבדת פעם שנית וכי', משמע דבפעם ראשון שרי. וכן משמע בשו"ע¹¹² שהעתיק לשון הרשב"א¹¹³ אע"פ שהוא מכבה כו' דמיידי שטובל במים, כדמוכה בבית יוסף שאחר לשון הג"ל כתב אבל הרב המגיד¹¹⁴ כתב בשם הרשב"א כו' כדרכו בחול כו' ע"ש:

(ו) שלא מיבילה כו'. כן ק"ט משמע בט"ז¹¹⁵ שהקשה על זה ואע"ג דמציינו בגמרא¹¹⁶ כו' ע"ש, ובגמרא לא איירי כלל בטבולה במים. ובלאו הכי מוכח כן מסידור לשון הטור ושו"ע שלא הזכירו בפירוש טיבול המכבדת עד סוף סעיף ה':

סח רא"ש פ"ד סי' ה. טור ושו"ע סי"ד.

סט רא"ש שם. ב"י ד"ה ודוקא. שו"ע שם.

ע ב"י ד"ה ואפשר. וראה קו"א.

עא הרשב"א כעבודת הקדש שרי ב סי' ג. מ"ט פ"ג ה"י.

שו"ע שם. וראה ערוך לקמן סי' תקדו סי"ד וש"נ.

ונתבאר לעיל סי' תצח קו"א סי' ק"ד (ד"ה וכו'), שלא התירו

בוה (נמנעם הרא"ש שם, שה נקרא לצורך אוכל נפש, ולא

מכשירין) אלא כדלקמן במסך שאין מלאכה הכיבי נעשית

בגוף האוכל, והותר נמנעם שכתב הרמב"ן בגולהמות (יא,

א) ד"ה ועוד, והובא בר"ן שם (יא, ב) ד"ה כו, שבוה התירו

כרכי יהודה (שמתיר בבשרין שאי אפשר לעשותן מערב

י"ט). וראה מ"ט תיננים. ה"ן כיבוי כשאנו לצורך אוכל

נפש נמשך יתבאר לקמן סי' תקי ס"ח, וסי' תקיז ס"ג.

עב ב"ח ד"ה וזה שכתב אם אפשר. מ"ז ס"ק. ג. מ"א ס"ח.

עג ב"ח שם.

עד ב"ח נפ"ז ומ"א שם.

עה סעיף ב (שכשאין המלאכה בגוף האוכל נקרא

מכשירין). קו"א שם סק"ד (ד"ה והנה בתירוץ, שאין

אומרים מתוך מוכשירין). וראה גם לקמן סי' תקדו ס"ח.

עו הש"ל ביש"ש פ"ד סי' יג. בי"ח שם. מ"א ס"ח.

עז ב"ח שם.

עח ב"י ד"ה ודוקא (שדוקא בזה התיר מהר"ם). ד"ט.

טור. הרה"י. שו"ע.

ציונים לקונטרס אחרון

קנט לכללות קו"א זה — ראה ניומוק יו"ט.

קס ס"ק ו.

קסא לב, ב (שהיא ההלכה דלעיל סי"ט, שאם נפל

מטיח הטיט יכול לגרפו).

קנד לכללות קו"א זה — ראה ניומוק יו"ט.

קנה ד"ה ואפשר.

קנו סעיף ד.

קנז עבודת הקדש שער ב סי' ו.

קנה פ"ג ה"י.

הלכות יום טוב תקו

צג

והושש שלא תשרף הפת^{טו} מותר למבל המכבדת במים ולכבד^{טז} את (כל^{טז}) התנור אפילו לא נשארו שם רק גחלים דקים^{טז} ואע"פ שהוא מכבה כיון שהוא צורך אוכל נפש שלא תתקלקל הפת הרי זה מותר:

מז אבל אחר שכיבד התנור אסור למבל המכבדת במים לכבותה שלא תשרף^{צג} שהרי הוא מכבה שלא לצורך אכילה ואפילו אם הוא צריך לה עוד שרוצה לאפות עוד בו ביום מבל מקום כיון שכבייה זו אינה אלא מכשירי אוכל נפש שהרי אין גופו נהנה מכבייה זו עצמה^{טז} לפיכך אם אפשר לו להשאל מכבדת אחרת אסור לכבותה אע"פ שתשרף כולה עיני ס"ה תק"מ^{טז}:

מז מותר לאפות ולבשל בתנור וכיריים הדשים ביום טוב^{צד} אף על פי שלא הוסקו עדיין מעולם והוסק ראשון שלהם הוא ביום טוב^{צד} ובלבד שלא יפתם בצונן אחר הסיקון כדי לחסמן^{צד} (פירוש להקשותן ולחזקן^{צד}) מפני שהוא מתקן כלי ביו"מ^{צד}.

ואם הוסקו יותר מראי והושש שלא תשרף הפת ורוצה להפיג בצונן הרי זה מותר^{צד} לפי שאין דרך לחסמן במים^{צד} צוננן^{צד} אלא מניחין אותן עד שיצמננו מאליהן אבל הצוננים פעמים שמקלקלים אותה לפיכך אינו אסור אלא אם כן מתכוין לחסמן על ידי כן:

יז אבל אין סכין אותם בשמן^{צד} להחליקן ולצחצחן^{צד} ואין שפן אותם במטילת^{צד} מפני שהוא מתקן כלי ביו"מ^{צד}:

יח מותר לאפות תנור מלא פת אע"פ (י) שאינו צריך ביו"מ אלא פת אחד מפני שהפת נאפה יפה כשיש פת הרבה בתוך התנור^{צד} ונמצא שאפיית כל הפת היא צורך יו"מ.

קונטרס אחרון

(י) שאינו צריך ביו"מ כו' ס"ה. (כ"ה קס"ב במג"א קס"ב) ודבריו תמוהים, לא די שהן סותרין דברי כל הפוסקים כמו שכתב הב"י קס"ה, אלא שהן סותרים זה את זה, שבסעיף קטן שאחר זה קס"ה פסק

<p>ע ט"ז ב"ח ד"ה ומ"ש ואם צריך, וברלקמן טמ"ז (לענין חשש שחסמן).</p> <p>פ מור בשם מר"מ מורנובבורג (מרא דללקמן טמ"ז, שנתר להפיג בצונן), ש"ע ס"ה.</p> <p>פא ראה לעיל ס"ב, שםנו בגריפת נקטת התנור נגחלים. משא"כ שהוא מרמת חום התנור.</p> <p>פב כ"ה שם.</p> <p>פג ח"א סוף סק"ב, בשם האגדה פ"ד ס"ה נמו.</p> <p>פד ברלקמן ס"ה תקדו ס"ד. וראה מ"מ וציונים.</p> <p>פה סעף ג (לענין שפד).</p> <p>פו נמרא (בריתא) לה, א. לבוש ס"ה. וראה ק"א סק"א.</p> <p>פז ראש פ"ד ס"ה מנו מור וש"ע ס"ה.</p> <p>פח בריתא שם מור וש"ע שם.</p> <p>פט רש"י שם ד"ה ואין מפיגין, לבוש שם. וברלעיל ס"ה תקב ס"ט (בקרדה הישנה). לקמן ס"ה תקב ס"א (ברעפם).</p>	<p>צ רש"י שם. וכ"ה לעיל ולקמן שם.</p> <p>צא בריתא שם, כפירוש רש"י ד"ה ואם. מור וש"ע שם (כדי לאפות בו). ב"ח ד"ה ומ"ש ואם צריך (שהושש שכא ישרף הפת). ולענין מלאכת כביו, ראה לעיל ס"ד.</p> <p>צב חוסי' שם ד"ה ואין מפיגין (ע"י משקן שאני דאינו ודאי חסמן).</p> <p>צג ליישב קושיה המ"א ס"ק יא, מקדרות דלעיל ס"ה תקב ס"ט. וראה מ"מ וציונים.</p> <p>צד נמרא (בריתא) שם. מור וש"ע ס"ה.</p> <p>צה רש"י שם ד"ה אין סכין.</p> <p>צו בריתא שם ורש"י ד"ה משין מור וש"ע שם.</p> <p>צז רש"י שם ד"ה ואין מפיגין, לבוש ס"ה.</p> <p>צח רבא בנמרא י', א דהלכת כרבי שמעון כן אלעזר בביריתא שם. מור וש"ע ס"ה. וכ"ה בבש"ב בקרדה אחת, ברלעיל ס"ה תקב ס"ה. וראה גם לקמן ס"ה תקב ס"ה, לענין להוסיף בתנור לצורך עבדו ושפחתו או מלכו.</p>
--	--

ציונים לקונטרס אחרון

- שמות רק כשמתכוין להשיב הפת בהו.
- קסה ד"ה ומה שהתיר (שארין נראה כן מרביי הפוסקים).
- קסו מ"א סק"ד.
- קסב לכללות ק"א זה — ראה נימוקי יו"ט.
- קסג מוסר זה נוסף בהוצאת ד"ש אומר. ואוצ"ל: ראה.
- קסד סק"ג, שהביא דברי האחרות חיים (הל' יו"ט אורח חיים) בשם הרא"ה (זו, א ד"ה ת"ד א"י).

הלכות יום טוב תקו

אבל אם אינו צריך אפילו פת אחד ביו"ט אסור להערים ולומר אוכל פת אחד ביו"ט כדי להתירו לו לאפות פת הרבה^צ שלא התירו להערים אלא כשכל המלאכה נעשית בבת אחת^ק כגון שאופה כבר אחד גדול מאד כדי שיתוריד ממנו לחול^ק אבל לא כשאופה בכרות הרבה ואוכל אחד מהן ביו"ט כיון שאין דרך להניחה בתוך התנור בבת אחת אלא בזה אחד זה וכל אחד ואחד הוא מלאכה בפני עצמה^ק לפיכך אפילו אם רוצה לאפות כולן בבת אחת לא חלקו חכמים בין אפייה לאפייה^ק ואסרו להערים בכל ענין עיין סי' תקצ"ג^ק;

יט' וכל זה בתנורים שלהם שהיו קמנים והיו מדבקים הפת סביב דפנות התנור^ק ומתוך שיש בו פת הרבה אין מקום לחומו להתפשט והפת נאפה יפה^ק אבל בתנורים שלנו^ק שמנחים הפת על שולי התנור אפילו הוא קטן מאד^ק אסור לאפות בו יותר ממה שצריך לו ביו"ט.

י"ש שאין מחלקין בין תנורים שלנו לתנורים שלהם^ק ויש לסמוך על דבריהם בשעת הדחק כגון מי שלא הניח ערוב תבשילין וצריך לו פת לשבת מותר לו לאפות בערב שבת (קודם אכילת שחרית עיין סי' תקצ"ג^ק) לצורך השבת אם הוא צריך לפת אחד בו ביום עצמו:

קונטרס אחרון

בשם רש"ל^ק דאסור להערים^ק, משמע דאם אינו מערים אלא באמת הוא צריך לפת אחד מותר אע"פ שאיננו מתכוין להשביח. וכן כתב [המ"א] עצמו בסי' תקצ"ג^ק בשם הגהות מיימוניות^ק, והמרדכי^ק מיקל יותר ע"ש. וכן כתב בט"ז שם סוף הסימן קע"ב. ומה שכתב המג"א^ק דלאו חד טרחה היא, כסי' תקצ"ג מבואר בטור^ק ואחרונים^ק דבדקריה שנתן בה בשר זה אחר זה דלאו חד טרחה הוא ואע"פ מותר, אפילו להערים לקצת פוסקים^ק, אלא דאנן קיי"ל דבכהאי גוונא אסור להערים^ק, דהיינו אם אינו צריך אפילו להתייבח אתה, אבל אם צריך להתייבח אתה אע"פ שמוסיף בשביל מהר שרי אע"פ שאינו מתכוין להשביח. אלא דבכהאי גוונא אסור לומר בפירוש בשביל מהר אני מבשל, אלא מבשל סתם כמו שכתב הט"ז שם סק"ג בשם רש"ל^ק;

קח כדלעיל סי' תש"ג.
קו דהיי"ד, ת, א ד"ה כגון, דא"ש פ"ב סי' מ. סור ושוריע פ"ג.
קז רוקח סי' רצו, בשם אבני רבנו יב"ק ורבני מנצא. דא"ש שם. סור ושוריע שם.
קח פ"ב ד"ה מותר.
קט מרדכי רבנו תרעה. י"ש פ"ב סי' מו (ממשמעות הר"ף מ, ב, הרמב"ם פ"א ת"י). מ"א סק"ד. וראה לעיל ק"א ס"ק א.
קי סעיף מ.

צט רש"ל ב"ש"ש פ"ב סי' מו. מ"א סק"ה. ובסי' תקנ ס"ק ב, בדעת הגהות מיימוניות פ"א אות ו. וכדלעיל סי' תקנ סי' תש"ג.
ק כדלעיל שם ס"ד ופ"ו.
קא ראה גירול תורה (ג). נט ע' רנב.
קב כמ"א סי' תקנ ס"ק ב: מפני שצריך כל כבר מרחה. וראה ק"א ס"ק א, שניקח המעט הוא שמוסף במלאכה.
קג ונב"א פ"ק חזקין מו, ב ד"ה הובשל (לדעת חכמים. וכן הוא לדידן במערים).
קד פ"ו. ולעיל סי' תנח סי"ד (לענין אפיית מצות).

ציונים לקונטרס אחרון

קצ"ג סק"ג (שמטעם זה מותר רק כשמתכוין להשביח הפת בזה). וכן בסי' תקנ סק"ב (שמטעם זה אסור להערים כשאינו צריך אפילו פת אחד). קע"ד ראה ב"י שם ד"ה אבל מלאכה, בשם הרשב"א והרמ"ם, וכדלעיל שם ס"ה.
קע"ה ט"ז שם ס"ק ג, ומ"א שם ס"ק ב.
קע"ו רבנו יואל הנזיל וסייעתו.
קע"ז כדלעיל שם.
קע"ח פ"ב סי' טו. וכדלעיל שם.

קצ"ד פ"ב סי' טו.
קס"ט שאם אינו צריך אפילו פת אחד ואין המלאכה נעשית בבת אחת אסור להערים, כמבואר כאן בפנים ולעיל סי' תקנ ס"ו.
קס"ט סק"ב (שכתב אסור הערמה זו).
קע"פ פ"א אות ו.
קע"א רמז תרעה, בשם הראב"י"ה סי' תשנא, בשם אביו רבנו יואל (שהתיר אף בפת הערמה זו).
קע"ב שהביא רבני המרדכי, ודבריו הגהות מיימוניות שחולקים בו.

הלכות יום טוב תקורתקח

צה

ב מותר לסתום פי התנור כמיט המובל מערב יו"מ^{קיא} ואע"פ שהוא טח וממרח פי התנור^{קיב} וכשבת היה חייב משום לש"ג^{קיד} מכל מקום ביו"מ מותר כיון שהוא לצורך אכילה שעל ידי כן התנור מחזיק חומרו^{קיד} והתבשיל מצטמק יפה.

אבל אסור לגבל המיט ביו"מ^{קטז} שהרי אפשר לגבלו מערב יו"מ^{קטז} וכל מכשירי אוכל שאפשר לעשותן מערב יו"מ אסור לעשותן ביו"מ מן התורה^{קטז}.

ואפילו כמיט המובל מבעוד יום אין היתר אלא אם כן היה דעתו עליו מערב יו"מ לסתום פי התנור שאז אין בו משום מוקצה^{קטז}.

כמה דברים אמורים במיט התלוש מן הקרקע כגון המיט שברחוב וכיוצא בו אבל מיט המחובר לקרקע^{קטז} כגון המיט שעל שפת הנהר^{קכ} אפילו זימון כפה אין מועיל לו^{קכא} אלא צריך לנתקו מערב יו"מ ולעשות בו סימן^{קכב} ואז מותר לישול ממנו ביו"מ:

כא וכל זה כמיט אבל אפר מותר אפילו לגבלו ביו"מ ולסתום בו פי התנור^{קכג} לפי שאם יגבלו מערב יו"מ יתייבש ולא יוכל לסתום בו^{קכד} ויש חולקין על זה^{קכה} ואוסרין לגבל אפילו את האפר שאי אפשר לגבלו מערב יו"מ ויש לחוש לדבריהם^{קכו}:

תקח דברים האסורים ביום טוב להכנת צלי וכו' ג' סעיפים:

א אין מלבנים את הרעפים ביום טוב כדי לאפות^א או לצלות עליהם אפילו אם אי אפשר לו לאפות ולצלות בענין אחר^ב מפני שעל ידי הליבון הן מתחממות^ג (פירוש מתקשין ומתחוקק^ה) ואפילו הן ישנים מכל מקום כל שעה שהן מתלבנים הן מתחוקק ויתרו והרי זה מתקן כלי ביו"מ^ו (עיין ס' תצ"ה"י):

ב הצולה הגים על גבי האסכלה הרי זה לא יחתך חתיכת נייר^א כדי לשרותה במים וליתנה תחת הרג ע"ג האסכלה כדי שלא ישרף הרג^ב וכן לא יישבור חתיכת חרס^ג כדי ליתנה תחת הרג^ד וכן לא יפצע את הקנה ליתן קרום שלו תחת הרג^ה וכן אין פועצין

קיא נגרא לכ, בו מור ושילע ס"ז.
קיב רשב"א שם סו"ה וקמטא, ר"ן (יה, א) ד"ה גמ' לבוש ס"ז.
קיד לעיל ס' שד סכ"א (משום מנתקן). וראה מ"מ וניונים. ולענין פתחת התנור וסתירת המיט ראה לעיל ס' רגז ס"ז, ופי' שד ס"ז.
קיד רשב"א ר"ן שם. לבוש שם.
קטז רמב"ם פ"ג ה"י. מור ושילע שם.
קטז רשב"א שם. מעט הב' כלבוש שם.
קז כדלעיל ס' תצה ס"ה.
קזח מנדיב מן רגז תרצא, בשם ראב"ה ס' השענה מ"א סקט"ו.
קטז מ"א שם.
קכ נגרא שם. מור ושילע שם.
קכא כדלעיל ס' שח מ"ב (באבנים). ס' תצה ק"א סק"ה.
קכב נגרא שם, כפירוש רש"י ד"ה הוא. שילע שם.
קכג רבינא בנגרא שם, כפירוש רש"י שם ד"ה וקמטא. דעת הא' כבור. שילע ס"ז. ולענין גיבול אפר בשבת, ראה לעיל ס' שכא סק"ו.
קכד רשב"א שם ד"ה וקמטא. לבוש ס"ז.
קכה רמ"ן שם ד"ה וקמטא. רא"ש פ"ד ס' ב. מור בשם ר"ח.

קכו ישי"ש פ"ד ס' יד. מ"ז סק"ה. מ"א סקט"ו.
סימן תקח
א משנה לה, סו"ה"א (רעפים). מור, מ"א סק"א (ולא אבנים). וראה לקמן ס' תקי ס"ח.
ב רמב"ם פ"ג ה"א. שילע ס"א.
ג כדלעיל ס' תצה ס"ה. שוכשודים שאפשר לעשותן מערב יו"מ אסור אפילו בענין שיפשה אכילתו. ונתבאר בק"א שם ס"ק ד.
ד נגרא דל, רע"א. מור ושילע שם. וראה גם לעיל ס' תקב ס"ז. ס' תקי סק"ו.
ה רש"י שם ד"ה ואמר.
ו מ"מ פ"ג ה"א, ברעת הרמב"ם (שם) והר"ף (יב, א). מ"א סק"ב. מ"ז סק"א.
ז רש"י שם. מור ולבוש ס"א. מ"ז שם.
ח סק"ף ד.
ט משנה לה, ב. מור ושילע ס"א.
י רש"י שם ד"ה אין שוברין. מ"ז ס"ק ב.
יא משנה שם. מור ושילע שם.
יב רש"י שם. מ"ז שם.
יג בריתא דל, מע"א כפירוש רש"י ד"ה אין מפצעין, וכשנתה שם. מ"א סק"ב.